

PSICOLOGIA

Finalitat de l'assignatura

L'adolescència es configura com una de les etapes més rellevants en l'estructuració i la definició de la personalitat humana. Des d'una concepció de l'ésser humà com a individu que pensa, sent i actua, la matèria de Psicologia ha de proporcionar una formació integral que presenti el desenvolupament harmònic i coherent de la persona en totes les seves dimensions.

En aquest moment evolutiu és cabdal la creació d'un coneixement específic en l'alumne perquè pugui actualitzar tots els seus recursos per descobrir, aprendre i potenciar els mecanismes de funcionament i de relació propis i aliens. Els alumnes podran així respondre els múltiples interrogants que els planteja el moment de l'adolescència en relació amb qüestions tan vitals com són ara "qui som jo", "per què som aquí", "cap on vaig", etc.

Diem, per tant, que d'aquesta forma la psicologia facilitarà en l'alumnat l'adquisició d'un valuós coneixement sobre els processos de les psicologies pròpies, les relacions interpersonals, les diferències i la diversitat individuals i la influència dels factors biològics, socials i culturals del comportament humà. Partim del fet que l'alumnat comença a cursar la psicologia amb uns coneixements previs basats en creences populars i en plantejaments poc rigorosos sobre l'objecte d'estudi de la matèria. No es tracta tant de crear especialistes en psicologia com de promoure l'adquisició d'un coneixement global de la disciplina que els permeti assolir un major rigor, objectivitat i sentit crític en relació amb el tractament poc científic que sovint rep, per part dels mitjans de comunicació, aquest àmbit del saber.

Remarquem, per tant, el triple vessant de la matèria: el científic, social i individual. Per un costat, ens situam davant la psicologia com una ciència que té per objecte descriure, explicar i predir la conducta i els processos mentals en l'ésser humà. Partim d'una concepció dual de la matèria, que fa que aquesta es configuri com a cruïlla entre la biologia i altres disciplines de caire social, ja que el seu camp d'estudi abasta des de la neurologia fins al funcionament dels grups socials, des dels processos psicològics fins als problemes clínics.

La psicologia és, a més, una ciència que té una metodologia específica i diversa i que disposa d'un conjunt de resultats empírics sobre el comportament humà. En aquest sentit, el tractament de la matèria haurà d'assegurar que l'alumnat conegui la coexistència entre les tècniques experimentals i aquelles que caracteritzen l'àmbit de la investigació social, com són l'entrevista, l'anàlisi de casos, l'observació directa i la utilització dels tests, entre d'altres.

Aquesta diversitat de mètodes és en bona mesura justificada per la pluralitat de problemes humans que aborda la psicologia. No es pretén, però, simplificar l'estudi d'aquesta disciplina reduint-la a un simple compendi de models o sistemes teòrics, sinó que es procurarà fer participar l'alumnat d'aquesta diversitat i generar la necessitat d'acceptar punts de vista i explicacions distintes respecte d'un mateix fet. Podrem facilitar així una actitud tolerant cap a la conducta aliena i també la recerca d'una complementaritat entre les diferents posicions, afavorint l'aparició d'una actitud crítica que asseguri una comprensió de la naturalesa complexa i polifacètica de l'ésser humà.

Ens referim també al vessant social de la psicologia, que ens ha de permetre contextualitzar el seu objecte d'estudi en el complex i canviant ambient social que condiciona la majoria de les nostres activitats. Som socials per naturalesa i no ens és possible comprendre'ns sense entendre com actuem i com reaccionam davant els altres. Qüestions tan essencials com són l'explicació dels processos de socialització i l'aprenentatge social, el desenvolupament de les relacions interpersonals i de les habilitats socials o el coneixement de les influències socioculturals que condicionen la

nostra manera de pensar, es configuren com a temes de màxim interès en l'intent de promoure estudiants crítics i no tant deixebles cecs. És així compondrem contribuir al fet que els alumnes esdevinguin persones autònomes que, en contra de seguir i obeir cegament allò que diu la majoria, desenvolupin actituds crítiques per establir els propis judicis sobre els esdeveniments, per formar la pròpia comprensió del món i per escollir lliurement el que volen ser i el context proper en el qual desitgen desenvolupar llurs potencialitats.

Ressaltem per acabar el vessant individual que s'ha de concretar en l'abordatge seriós i compromès de totes aquelles qüestions que configuren el desenvolupament de la intel·ligència emocional, enfront de la clàssica intel·ligència merament cognitiva. Caldrà facilitar, per tant, que l'alumnat desenvolupi una percepció de si mateix realista i positiva, que identifiqui una manera de comunicar-se assertiva i eficaç, un desig de participar i de cooperar en lloc de competir, de resoldre conflictes sense recórrer a l'agressió, de sentir-se lliures a l'hora d'expressar els propis sentiments, de reconèixer els valors personals i de sentir-se membres actius d'un grup. En una època històrica de ràpid desenvolupament tecnològic i profunds canvis socials, la psicologia pot ajudar a fi que els alumnes no sentin que no són els vertaders protagonistes de llurs vides. En contra posició els pot aportar un coneixement útil per tal de comprendre la pròpia experiència vital i els ajudi a situar-se i actuar en el món de manera conscient i crític.